

Ο ΠΕΣΕΑ για το Σχέδιο Νόμου για τις Δομές Εκπαίδευσης

Δημοσίευση: 25/03/2018

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Πανελληνίου Επιστημονικού Συλλόγου Ειδικής Αγωγής- Π.Ε.Σ.Ε.Α, αναφορικά με το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων «ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ», θεωρεί ότι το προαναφερόμενο Σχέδιο Νόμου για τον επανασχεδιασμό και αναδιάρθρωση των δομών, των λειτουργιών των αρμοδιοτήτων και καθηκόντων των δομών της εκπαίδευσης χρειάζεται περισσότερο χρόνο διαβούλευσης με τους αρμόδιους φορείς. Ήδη στον περιορισμένο τελεσιγραφικό χρόνο ηλεκτρονικής διαβούλευσης (διάρκειας 1 εβδομάδας) που έδωσε το Υπουργείο Παιδείας κατατέθηκαν -από πολλούς εμπλεκόμενους φορείς- σημαντικές αναλύσεις και προτάσεις που ζητούν είτε απόσυρσή του είτε εύλογο χρονικό διάστημα για τη διεξαγωγή ενός έντιμου ουσιαστικού διαλόγου.

Επομένως χρειάζεται οι σχετιζόμενοι με το εκπαιδευτικό σύστημα φορείς να αποτυπώσουν και να συζητήσουν με την ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας τα μειονεκτήματά του και τα πλεονεκτήματά του για να αποτραπεί η ψήφιση ενός κρίσιμου νομοθετήματος που θα σέρνεται, θα αμφισβητείται η συνταγματικότητά του και, ταυτόχρονα θα απορρυθμίζει τη δημόσια εκπαίδευση, μέχρι την έκδοση πλήθους μεταβατικών υπουργικών αποφάσεων και κανονιστικών πράξεων. Δεν αποτελεί ισχυρό επιχείρημα «η αποστασιοποίηση των εκπαιδευτικών από το ίδιο το έργο τους» ούτε «ο προσωπικοκεντρικός χαρακτήρας» για να δικαιολογήσει την αντικατάσταση του συστήματος. Ο συγκεντρωτικός και γραφειοκρατικός χαρακτήρας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος που βλέπει την εκπαίδευση ως μέσο για την παραγωγικότητα με βάση τα οικονομικά μοντέλα της αγοράς, αποτελεί εμπόδιο για τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας που είναι μεν αναγκαία αλλά δεν αρκεί. Κρίσιμη σημασία αποτελεί και η διαχείρισή της, για ποιους σκοπούς χρησιμοποιείται.

Στο προτεινόμενο Σχέδιο Νόμου οι αλλαγές σε διοικητικό επίπεδο με την ενσωμάτωση πολλών διαφορετικών υπηρεσιών και οι αλλαγές στον τρόπο στελέχωσης των νέων

υπηρεσιών θεωρούνται ικανές για την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους στη μάθηση, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ότι απαιτούνται ριζικές αλλαγές όχι μόνο στη νομοθεσία αλλά σε πρακτικό και κυρίως σε οικονομικό επίπεδο. Στις νέες υπηρεσίες που προτείνονται είναι τα Κ.Ε.Σ.Υ. που ενσωματώνουν υπηρεσίες που μέχρι σήμερα έχουν διαφορετικό αντικείμενο και απευθύνονται σε διαφορετικό μαθητικό πληθυσμό. Τα Κ.Ε.Σ.Υ. ανάμεσα στις «πολυδιάστατες» αρμοδιότητες τους είναι να παρέχουν υποστήριξη «στο σύνολο της σχολικής και ευρύτερης κοινότητας της περιοχής ευθύνης του (σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, εκπαιδευτικούς, γονείς, μαθητές, τοπική κοινότητα) σε πολλαπλά επίπεδα (πρόληψη, αξιολόγηση, εισήγηση, παρέμβαση, ενημέρωση-επιμόρφωση, ευαισθητοποίηση) με στόχο τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων ανεξαιρέτως των μαθητών στο εκπαιδευτικό αγαθό».

Η προτεινόμενη οργανωτική σύνθεση θεωρούμε ότι θα δημιουργήσει πολλαπλά προβλήματα σε λειτουργικό αλλά και εργασιακό επίπεδο, γιατί η σημερινή πραγματικότητα με βαθιές κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες έχει δημιουργήσει ένα χάσμα ανάμεσα στην εκπαιδευτική πολιτική και στην πρακτική της εφαρμογή. Αυτό το χάσμα δεν γεφυρώνεται με τις διατάξεις του προτεινόμενου νόμου. Ωστόσο αν αυτό είναι το όραμα δεν πρέπει να αποσιωπάται ότι αποτελεί ένα ζήτημα περίπλοκο που απαιτεί μια δύσκολη μεταβατική διαδικασία. Μια διαδικασία που απαιτεί άλλον προσανατολισμό στην εκπαίδευση, γενναία χρηματοδότηση, αλλαγή στα προγράμματα σπουδών και στη διδασκαλία, υποστήριξη, επιμόρφωση και ουσιαστική οικονομική αναβάθμιση των εκπαιδευτικών ώστε σταδιακά και σταθερά να εξασφαλιστεί η ισότιμη εκπαίδευση για όλους.

Στο όνομα της αποκέντρωσης η σχολική μονάδα επιφορτίζεται με πολλές και πολυδιάστατες αρμοδιότητες και το εκπαιδευτικό προσωπικό καλείται να διαδραματίσει νέους ρόλους, χωρίς την απαραίτητη τεχνογνωσία μέσα από γραφειοκρατικές διαδικασίες. Προτείνονται «συνεργασίες» του σχολείου με φορείς και υπηρεσίες, χωρίς να έχει καθοριστεί ούτε το νομικό πλαίσιο ούτε και τα πρωτόκολλα συνεργασίας. Το

σημερινό σχολείο πριν από οποιαδήποτε νέα καινοτόμα δράση χρειάζεται μόνιμο, σταθερό και ενισχυμένο οικονομικά και επαγγελματικά προσωπικό. Η συνεχής ανασφάλεια και απαξίωση που βιώνουν οι εκπαιδευτικοί μέσα σε συνθήκες οικονομικής λιτότητας δεν προμηνύει καλούς αιώνους αλλά μάλλον ενισχύει την «αποστασιοποίησή» τους. Επιχειρείται η συγχώνευση δομών και υπηρεσιών, όπως: α) τα ΠΕΚΕΣ για να απορροφήσουν τα τμήματα επιστημονικής καθοδήγησης, τους Σχολικούς Συμβούλους, τα ΠΕΚ, β) τα ΚΕΣΥ για να καταργηθούν και συγχωνευτούν τα ΚΕΔΔΥ, τα ΚΕΣΥΠ, οι Σταθμοί Συμβουλευτικής Νέων, και γ) τα ΚΕΑ για να συνενωθούν τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, η Αγωγή Υγείας, οι Σχολικές Δραστηριότητες και τα Πολιτιστικά Τμήματα με στόχο την μείωση θέσεων και όχι την ενίσχυση του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος.

Με τη δημιουργία και λειτουργία των ΠΕ.ΚΕ.Σ. στις Περιφερειακές Διευθύνσεις Π.Ε.&Δ.Ε. το Υπουργείο Παιδείας μετακυλά την επιτελική ευθύνη του και την ουσιαστική υποστήριξη του στο εκπαιδευτικό έργο των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Το πλήθος των αρμοδιοτήτων του νέου θεσμού στο οποίο συγκεντρώνονται ευθύνες παιδαγωγικές, διοικητικές, γνωμοδοτικές, εκπαιδευτικού σχεδιασμού και αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου, επιμορφωτικές, συμβουλευτικής γονέων, συντονισμού άλλων εκπαιδευτικών φορέων, προσδίδουν στον θεσμό αυτό βραδυκίνητα και δυσλειτουργικά χαρακτηριστικά. Η προφανής αδυναμία στοιχειώδους ανταπόκρισης στις πολλαπλές ανάγκες που ανακύπτουν στο πεδίο της εφαρμογής του, αναπόφευκτα θα οδηγήσει το όλο εγχείρημα να παραμείνει «κενό γράμμα» και να καταγραφεί στην ιστορία της εκπαίδευσης, ως ακόμα ένας νόμος που έμεινε «στα χαρτιά».

Η κατάργηση του θεσμού των Σχολικών Συμβούλων που λειτουργούσαν ανά διεύθυνση εκπαίδευσης, υποβαθμίζει τον αποκεντρωτικό, επιστημονικό, καθοδηγητικό και υποστηρικτικό τους ρόλο προς τις σχολικές μονάδες και τις άλλες εκπαιδευτικές δομές. Η παιδαγωγική καθοδήγηση εξ αποστάσεως, δεν μπορεί να λύσει ζητήματα και ουσιαστικά δεν υπάρχει. Η Πολιτεία μέχρι σήμερα δεν επεδίωξε την ποιοτική

αναβάθμιση του θεσμού του Σχολικού Συμβούλου. Ένα θεσμό που διεκδίκησαν τα Συνδικάτα με αγώνες, ενάντια στον διοικητικό αυταρχισμό της μακρινής περιόδου των επιθεωρητών, που το Ελληνικό Κράτος επιχειρεί σήμερα -εκδικητικά και αναπιολόγητα- να τον απαξιώσει και να τον καταργήσει. Η εμμονή σε αναπιολόγητα προαπαιτούμενα, φωτογραφικές διατάξεις και εμφανείς αποκλεισμούς ικανών εκπαιδευτικών, σε συνδυασμό με τη λειτουργία των Π.Ε.Κ.Ε.Σ. στις Περιφέρειες, τη μεγάλη μείωση του αριθμού των στελεχών Π.Σ.Ε. και το δικαίωμα αίτησης σε μια μόνο Περιφέρεια, προαναγγέλλουν διακρίσεις με αντισυνταγματικές προεκτάσεις, αλλά και μεγάλα ελλείματα στελέχωσης των νέων δομών Π.Ε.&Δ.Ε.

Με την ίδρυση της υπερδομής του ΚΕΣΥ και την ενίσχυση των ΕΔΕΑΥ που λειτουργούν με Προγράμματα ΕΣΠΑ καταστρέφει τον εκπαιδευτικό, παιδαγωγικό και διεπιστημονικό προσανατολισμό των ΚΕΔΔΥ, τα προγράμματα συνεκπαίδευσης, καθώς και τις ενταξιακές, & συμπεριληπτικές δομές του ελληνικού σχολείου, που ενισχύθηκαν στους εκπαιδευτικούς νόμους 4368/2006, 4415/2016 και 4452/2017. Μέχρι σήμερα τα ΚΕΔΔΥ επικεντρώνονταν με διεπιστημονικότητα στους μαθητές/τριες με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες υποστηρίζοντας την ένταξή τους στο γενικό ή το ειδικό σχολείο, παρά την εγκατάλειψή τους με ευθύνη των εκάστοτε ηγεσιών του Υπουργείου Παιδείας. Αντιθέτως, φαίνεται ότι το ΚΕΣΥ εστιάζεται σε ένα απροσδιόριστο διοικητικοκεντρικό καθηκοντολόγιο που θα αφορά την επιμόρφωση, την ειδική αγωγή, την συμβουλευτική και τον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Είναι προφανές πλέον, αν ψηφιστεί αυτό το νομοθέτημα, η διάγνωση θα αποδοθεί πλήρως στα Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα (ΙΠΔ). Αυτά, αποτελούν μηχανισμό της ελληνικής κρατικής νοσοκομειακής δομής υγείας, η οποία με τη σειρά της αποτελεί έναν από τους πλέον προβληματικούς τομείς της κρατικής διοίκησης, με αποκορύφωμα ίσως, τα ιδιωτικά κέντρα ειδικής αγωγής που λειτουργούν με όρους αγοράς-πελατών-κόστους-κέρδους. Η επιστροφή στο ιατρικό μοντέλο με ουρές στα Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα για απλές διαγνώσεις, κατά παραγγελία, γυρνάνε δεκαετίες πίσω την εκπαίδευση, την ειδική αγωγή και ειδική επαγγελματική εκπαίδευση των αναπήρων παιδιών και των παιδιών με

ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Φαίνεται ότι στο νέο νόμο καταργείται το κοινωνικό και εκπαιδευτικό μοντέλο στη διαχείριση του μαθητικού πληθυσμού με αναπηρίες και ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, γι' αυτό ο Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Ειδικής Αγωγής -Π.Ε.Σ.Ε.Α.- ζητά από τον Υπουργό Παιδείας να συνεχιστεί η Διαβούλευση και ο Διάλογος για το νομοσχέδιο με όλους τους φορείς, για όσο χρόνο απαιτείται, με την παραδοχή ότι η εκπαίδευση, ως θεσμός είναι καθολικός και ενιαίος. Επομένως οι όποιες νομοθετικές παρεμβάσεις όπου και όταν απαιτούνται, θα πρέπει να είναι μέρος μιας ενιαίας νομοθετικής πρότασης που να εναρμονίζεται με τους γενικούς και ειδικούς στόχους, να συνυφαίνονται με την γενική εκπαιδευτική διαδικασία και κατά κανόνα να υλοποιούνται στους χώρους, τα πλαίσια και τα προγράμματα της γενικής εκπαίδευσης.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο του Π.Ε.Σ.Ε.Α.

Ο Πρόεδρος

Ο Γενικός Γραμματέας

Μηνάς Ευσταθίου

Λευτέρης Ρατσιάτος